COMMENTATIO

DE

DIVRETICORVM MEDICAMENTORVM TEMERE ADHIBITORVM NOXA IN HYDROPE.

AVCTORE

JACOBO HENRICO KÜHLEWEIN

MEDICINAE DOCTORE.

GOETTINGAE

LITTERIS IOANN. HENR. SCHVLZII, ACAD. TYPOGR.

DE

DIVRETICORVM MEDICAMENTORVM TEMERE ADHIBITORVM NOXA IN HYDROPE.

Inter morbos, qui prae ceteris curatu difficiles ſunt, omnemque ſaepe medentis artem eludunt, atque fruſtrantur, ultimum ſane locum haud obtinet dirus Hydrops. Quapropter actum, hercle, agere is neutiquam videbitur, qui animo attento in eius naturam penitius inquirere, & a praeconcepta quacunque opinione liber, methodum, quam in eo curando ſequi ſolent me-

dici, ſeueriori ſcrutinio ſubiicere allaborat. Cum autem iſtud eruditiſſimi et ſagaciſſimi pariter ac experientiſſimi medici, non tironis, opus ſit, exercitationisque accademicae limites longe excedat: nonnulla ſaltem de euacuantium ac primis diureticorum remediorum recto vſu in Hydrope animaduertere, ſpeciminis, inauguralis loco, mecum conſtitui, quatenus ſcilicet pro virium exiguo medulo licebit.

§. I.

Hydropem adeſſe aiunt Medici, ubicunque aquoſus latex, notabili quantitate extra vaſa effuſus ſtagnat, ſiue in totius corporis celluloſo centextu (*Anaſarcam* vocant) ſiue in ſingulis corporis humani cauis, pro quorum diuerſitate varia nomina nactus eſt. Quae ſigillatim recenſere huc non pertinet.

§. II.

Varias is cauſas agnoſcit, quorum ſcrutinium vtramque paginam facit in curatione, quippe haec pro illarum diuerſitate diuerſa ſit neceſſe eſt. Praecipuae vero earum ſunt:

1.)

1. Nimia ſolidarum partium laxitas, indeque nata fluidarum aquoſa tenuitas; ſiue a ſanguinis, aliusue fluidi nimia iactura, ſiue ab aëre iuſto humidiore, ſiue a vita ſedentaria, ſiue a potulentorum aquoſorum abuſu, ſive a morbo praegreſſo et cauſſa demum quacumque, ſolidarum partium tonum in toto corpore vel ſingulis eius partibus infringente, producta.

2. Vaſorum ſanguiferorum maiorum compreſſio atque obſtructio; indeque interceptus ſanguinis circulus, quo fit, ut aquoſa ſanguinis pars per vaſa minora, ſanguine nimium repleta atque diſtenta transprimatur, ac in cauis vel celluloſa tela colligatur, dum bibula venarum capillarium orificia, a venis turgidis compreſſa, reſorptionis officio perfungi nequeunt. Hinc fit, ut aſciticorum grauidarumque pedes tumeant, totiesque Hydrops oriatur a polypo cordis atque vaſorum maiorum, viſcerum ſcirrhis, variisque tumoribus, vaſa comprimentibus

3. Obſtructiones vaſorum minorum, quibus, liber ſanguinis tranſitus, ex arteriis in venas impeditur. Hinc toties Hydropis origo quaerenda eſt in victu nimis viſcido, non ſatis concocto atque ſubacto, aëre humi-

mi-

mido, validiori ac diu continuato corporis exercitio, abuſu potulentorum ſpirituoſorum, ſanguinem coagulantium, vaſisque rigiditatem conciliantium et quae ſunt reliqua.

4. Vaſorum lymphaticorum ruptura, indeque orta lymphae effuſio (a).

5. Secretiones naturales ſeroſae cohibitae, quo ſit vt ſanguis aquoſis partibus plus iuſto abundet, easque in loca corporis varia deponat. Huc imprimis pertinet excretio cutanea atque renalis.

6. Impedita humoris iſtius reſorptio, qui in caua corporis continuo exhalatur in ſtatu ſano. Hinc naſcitur Hydrops pericardii, uteri, &c.

§. III.

Sponte itaque patet, duplicem eſſe indicationem curatoriam. *Primo* enim tumor aquoſus diſcutiendus eſt, ac

(a) Quam cauſſam etſi MONRO neget diſſectionibus comprobari: non diffitetur tamen, obtinere poſſe; imo ipſe exempla ex ſcriptoribus collegit, in quibus latex hydropicus, lymphae perſimilis inuentus fuit. *Vid. Eſſay. on the Dropſy* pag. 22. Conf. de hac re SVIETENII *Comment in Boerh. Aph.* §. 1228 p. 288 ſqq.

ac *deinde* proſpiciendum, ne noua iterum aqua colligatur. *Illud* efficere ſtudent Medici ſiue ſe-et excretiones naturales ſeroſas adaugendo, ſiue noua collectis aquis emiſſaria parando. *Hoc* autem fieri nequit, niſi cauſſa morbi, quaecunque ea ſit, corrigatur.

IV.

Excretiones vero ſeroſas prae ceteris augent medicamenta purgantia, maxime validiora; vomitoria, ſudorifera, ſialagoga, diuretica. Inter omnia haec, diuretica maxime arridere conſueuerunt medicis, partim quia ſatis largam aquoſi humoris copiam educunt, partim quia placidius reliquis agunt, nec machinam adeo vehementer conturbant (prouti nempe vulgaris opinio fert); ut ideo vel debilioribus exhiberi tuto poſſint, quos validioribus illis ferendis morbi vis impares iam reddidit. Experientia porro comprobauit, feliciſſime haud raro ceſſiſſe diureticorum uſum in hydropicis: imo non deſunt obſeruata ſat numeroſa, ex quibus apparere videtur, his ſolis curationem Hydropis fauſtiſſimo omine abſolutam fuiſſe ſine aliorum remediorum adiumento. — Hinc factum eſt, vt Medici empiriam magis, quam rationem ſequi ſoliti, quoties ad hydropicum accerſentur, ſtatim de exhibendo diureti-

co cogitent, omnibusque indicationibus egregie ſatisfeciſſe et morbum quamuis rebellem, maſcule debellaſſe aulument, dum ſcillae, iuniperiue ope vrinae fluxum ſollicitauerint.

§. V.

Sed praeterea quod empirica eiusmodi medendi methodus peſſime dedeceat Medicum rationalem; facile apparet morbum nequaquam tolli, etiamſi, larga aquae copia educta, tumor quadamtenus ſubſideat. Niſi enim cauſſam morbi ſimul tollas, maiori plerumque impetu, breuiorique mora denuo irruet aqua, imo augebitur, non ſine magna ac difficulter reparanda virium clade. Nam ſicuti plethora non minuitur venaeſectione, ſed augetur potius; adeo vt, quo frequentius ea inſtituatur, eo ſaepius eandem repetere neceſſe ſit: ita aqua hydropicorum per vrinae, aliasue vias expulſa ſemper recurret, donec cauſſam tollere contigerit. Cribro itaque aquam haurire videntur, qui neglecta prorſus morbi cauſſa aquas collectas datis diureticis educere ſatagunt, neque ſimul alteri indicationi ſatisfacere curantur, nimirum ſublata, vel quoad fieri poteſt, emendata morbi cauſſa, proſpiciendo, ne ſemel educta aqua iterum accumuletur.

In-

Interim diffitendum non eſt, numeroſas obſeruationes exſtare apud auctores, qui de Hydrope ſcripſerunt, eosque fide digniſſimos (b) quod ſolis diureticis ſaepe radicitus ſanatus ſit Hydrops. Verum ſupra iam poſitum eſt, cauſſam Hydropis latere poſſe in excretionum naturalium ſeroſarum morboſa retentione. Hinc fieri omnino poteſt, quod reſtituta, diureticorum ope, libera vrinae ſeet excretione, quae antea cohibita erat, cauſſa morbi vna ſummoueatur. Sed de hac re infra adhuc pauca proferenda erunt.

§. VI.

Verum enim vero, non modo non ſufficiunt Hydropi curando, ſed peſſime etiam ſaepiſſime nocent divretica. Satis enim notum eſt, quod pleraque diuretica, certe valentiora, ſoluente ſua vi, humores fundant atque diſſoluant; hinc prodeſſe quidem poſſunt, vbi pro viſciditate et tenacitate reſorberi in humorum circulantivm orbitam nequit hydropicus latex. At nimia humorum tenuitas ad cauſſas Hydropis merito refertur; reme-

(b) MONRO l. c. SVIETEN l. c. LISTER *Exercitat. de Hydrope.* LEAKE medical. inſtructions.

media igitur omnia, quae hanc augent, cane et angue pejus vitanda ſunt Hydropicis. Nam ſi cauſſa morbi lateat in tenuiori iuſto humorum craſi: exulare iſta debere, quae illam augent, per ſe elucet; ſin alia ſubſit: nouam inducendo eo inſanabiliorem morbum reddant, in vtroque caſu igitur oleum igni addant diuretica temere adhibita, neceſſe eſt. Longe autem maior erit eorundem noxa, ſi incaſſum data aquas non expellant, id quod non raro accidere, optime norunt medentes. Idem fere de diureticis valere videtur, quod de purgantibus validioribus praeclare affirmat inſignis Mead. Ait enim: *Vbi fractae vires, nocet vehemens per aluum purgatio; quo enim plus humoris e corpore eiicitur, eo maior ipſius copia breui in cauitates refluit* (c). Licet enim magis conſpicuum ſit purgantium, certe vehementiorum, detrimentum, ſiquidem diuretica adeo vehementer corpus non turbare, ſupra iam faſſi ſumus: multum tamen abeſt vt innoxia ſint.

§. VII.

Sed alium effectum diuretica praeſtant, ſi ab hac, alium ſi ab alia cauſſa morbus natus ſit.

Prodeſſe

(c) Monita et praecept. med. Cap. 8.

Prodeſſe poſſunt, vbi haec, at peſſime nocebunt, vbi alia obtinet. Praecipuas igitur illas, quas ſupra recenſuimus, ſigillatim luſtrare iam lubet.

Et primo quidem naſcitur Hydrops a nimia ſolidorum laxitate, quacum plerumque coniuncta eſt fluidorum morboſa tenuitas. Ecquid itaque aut ſperandum, aut timendum erit a diureticorum vſu in Hydrope ab hac cauſſa nato? Praecedente paragrapho iamiam attigimus, diuretica fere omnia humores attenuare, ſolida laxare. Quid inde? Cauſſam morbi augendo ſperare, fore vt morbus tollatur, minuaturue, abſurdum eſſet. Pronum ergo eſt colligere, diuretica non modo non ſufficere poſſe Hydropi ſanando; ſi a cauſſa iam memorata natus ſit; verum nec tum eorundem vſum tutum eſſe, ad aquam in tumore collectam expellendam. Praeſtaret ſine dubio in eiusmodi caſu, alteram methodum ſequi, qua nimirum per noua arte facta emiſſaria aquis exitus paratur.

Eſt igitur, vbi paracentheſis, quae toties laudata eſt a medicis, quoties reiecta, merito praefertur hydragogis. Niſi enim ad incitas iam redactae vires ſint, minus timendum erit ab hac, vtpote quae cauſſam morbi certe non auget, quamquam eandem non tollat; quam

a diureticis remediis, quae cauſſam morbi adaugendo, illum rebelliorem reddant, neceſſe eſt. Si autem adeo iam exhauſtae ſint vires, ut aquarum per acum eductioni ſuſtinendae par non cenſeatur aegrotus: tum profecto multo minus licebit, diuretica, validioraue hydragoga tentare.

§. VIII.

Non magis ſperandum erit a diureticorum remediorum vſu, ſi altera cauſſarum Hydropem genuerit. Nam non ſolum cauſſam iſtam attingere nequeunt, ſed ne aquis quidem expellendis ſufficient. Antequam enim renibus expellatur hydropicus latex, in circulantium humorum maſſam reſorbeatur neceſſe eſt. Verum cum in hoc caſu reſorbentia vaſa venis ſanguine turgidis compreſſa reſorbere nequeant: incaſſum dabis diuretica. Nam ſanguinem circulantem quidem aqua ſua priuabunt, dum renum excretionem copioſiorem reddunt; at tumorem hydropicum non minuent. E contrario, ſanguinem ſpiſſiorem reddendo, obſtructiones vaſorum iam praeſentes, non modo augebunt, ſed nouas efficient. Sicut igitur tumor, qui grauidarum pedes occupat, abigi nequit diureticis: ita Hydrops ab obſtructionibus, ſcirrhis ac tumo-

moribus, vaſa comprimentibus natus non modo non levabitur iisdem, ſed augebitur.

§. IX.

Pari fere modo ſe res habet, ſi obſtructiones in minoribus vaſculis haerentes Hydropi originem dederunt. Quin maior adhuc erit diureticorum noxa, quatenus hic maior iam accuſanda eſt humorum ſpiſſitudo, quae augeatur neceſſe eſt, ſi partes aquoſae, quibus adhuc gaudet ſanguis per diureſin expellantur. Humectandum potius, incidendum atque attenuandum erit, quo obſtructa expediantur, tranſitus arterioſi ſanguinis in venas liber reſtituatur, eoque morbi cauſſa tollatur.

Et hic quidem, ſi vnquam, liberior aegris potus concedendus eſt. Cum autem parca admodum ſit renum excretio in hydropicis, indeque metuendum, ne copioſior potus, in corpore retentus, immaniter augeat Hydropem: e. re erit vtique, talia potui addere, quae leni ſtimulo renum ſecretionem incitando, aſſumtas aquas ex corpore iterum expellant. Hinc diuretica leniora adhiberi quidem poterunt; ſed minus eo ſcopo, vt aquae collectae expellantur; quam eo, ne quotidie

ingeſta in corpore retineatur. Cum autem aquae medicatae eiusmodi ſtimulo gaudeant propter aërem fixum, quem continent: hinc iisdem ſanatum quandoque Hydropem fuiſſe legimus.

§. X.

Non attinet multum proferre de noxa diureticorum in Hydrope a ruptura vaſorum lymphaticorum nato. Nemo enim facile erit, qui comperta hac morbi cauſſa de exhibendis diureticis vel ſomniabit quidem.

§. XI.

At iam videndum eſt, quid diuretica praeſtent, ſi morbus ortum duxerit ab ea cauſſa, quam quinto loco ſupra poſuimus; nimirum ab excretionum ſeroſarum praeternaturali retentione.

Longe autem aliter ſe res babet in hoc caſu, quam in hactenus allatis. Nam non modo tuto hic adhiberi poterunt diuretica ad aquas collectas per vrinae vias eliminandas, verum etiam haec obſtructos forte renum tubulos incidente ſua ac ſtimulante vi aperiendo, ſanguinemque a ſuperfluis aquoſis partibus liberando, cauſſam mor-

morbi tollere, eoque radicitus ſanare Hydropem poſſe, haud abſonum eſt ſtatuere. Et plerasque forte eorum, quas ſolus diureticorum vſus ab Hydrope liberauit, tali modo morbum contraxiſſe, vero perſimile videtur.

Ne itaque iniqui videamur diureticorum remediorum cenſores: ingenue fatemur, dari caſus, in quibus ea inſigni cum vtilitate proprinari poſſunt ac debent; imo, eosdem reliquis omnibus hydragogis palmam quandoque praeripere ac vtrique curationis indicationi ſimul ſatisfacere; modo debita in iis exhibendis habeatur cauſſae morbi reliquarumque, de quibus infra adhuc locuturi ſumus, rerum circumſtantium ratio.

§ XII.

Reſtat iam vltima cauſſarum, nempe impedita reſorptio liquidi caua humectantis. Quicquid autem reſorptionem promouebit, id cauſſae huic medebitur. At diuretica non ſemper efficere poſſe, vt humor extrauaſatus reſorbeatur, paullo poſt patebit. Praeterea in ſtatu ſano videtur halitus iſte vaſis reſorbentibus excipi, antequam in laticem condenſari poſſit. Hinc difficilius humor iſte excipietur vaſculis, tenuem halitum excipere ſolitis, ni-

 ſi

ſi aliis auxiliis ſuccurreris; ſiue frictione ſorptionem concitando, ſiue vaporibus ſpriritus vini accenſi humorem reſorptioni aptiorem reddendo. Quibus ſimulac reſorptionem promoueris: tum diureticorum ope humorem reſorptum facillimo negotio ex corpore expelles. Quodſi autem reſorptionem efficere non contigerit propter cauſſas mox attingendas: tunc exſpectationi non reſpondebunt diuretica, ſed alio quouis modo humor educendus erit.

XIII.

Quaecumque autem ſit Hydropis cauſſa, et quantumuis omnia ſuadere videantur diureticorum vſum: necquidquam tamen eadem adhibebuntur, vbicumque cavum aqua adeo repletum eſt, vt nimium compreſſa reſorbentia vaſa officio ſuo perfungi nequeant. Nam ſupra iam dictum eſt, aquas hydropicas per vrinae vias ex corpore expelli non poſſe, niſi antea reſorptae ac in circulantium humorum orbitam reductae fuerint. Sin autem hoc ob nimiam reſorbentium vaſculorum compreſſionem fieri nequeat: efficaciſſima quaeque diuretica nihil proficient. Siue enim plane nihil aquae expellent, ſiue humores extra tumorem circulantes aquoſis partibus or-

orbando, illum prorſus intactum relinquent. Et in hoc quidem caſu iterum hydragogis omnibus longe anteponenda erit punctura. Licet enim humor emiſſus morbum non ſanet: medicinae tamen locum facit. Nam ſimulac preſſione liberentur vaſcula reſorbentia, vt libere dilatari ac ſorptionis officio perfungi poſſint: tum quod reliquum eſt ſtagnantis laticis, facilius educi per renes poterit. Saepius obſeruatum eſt, poſt inſtitutam paracenthesin vrinam ſponte per aliquot dies liberrime fluxiſſe, eoque nonnunquam integre ſanatum morbum fuiſſe. Inde etiam eſſe videtur, quod diuretica, per ſatis longum tempus fruſtra data, efficaciſſima interdum euadant, ſi purgante hydragogo aliqua ante aquae pars per aluum exturbata, tumorque eo quadamtenus imminutus fuerit.

XIV.

Idem ferme obtinet, ſi extrauaſatus humor prae nimia viſciditate neque reſorbentium vaſorum orificiis excipi, neque per renum tubulos transire poſſit. Nam et tunc incaſſum propinabuntur diuretica, niſi prius de attenuandis humoribus cogitaueris. Hinc tanti vſus ſunt in Hydrope medicamenta reſoluentia ſi vel priorem dun-

duntaxat indicationem reſpicias. Hinc quoque factum eſſe videtur, quod mercurius dulcis tantam apud celeberrimos medicos laudem nactus ſit in curatione Hydropis. Vixit hic Goettingae ante plures annos peritiſſimus medicus, qui felicitate, qua Hydropi inprimis mederi ſolebat, haud mediocrem apud Goettingenſes famam adeptus erat. Is autem mercurium dulcem diureticis modo iungere, modo praemittere conſueuerat; imo adeo liberaliter cum iſto pharmaco mercabatur, vt in ejus vſu pergere non dubitaret, donec leuis ptyaliſmus gliſceret d).

XV.

Non temere itaque exhibenda ſunt diuretica, quamvis conſtet de neceſſitate et vtilitate, aquas collectas per renes expellendi. Saepe enim illa fruſtra propinantur, non ſine inſigni aegri detrimento, eximie profutura, niſi iis praemittenda neglecta fuiſſent. Siue enim, prouti res poſtulat, humores viſcidi attenuandi; ſiue nimia aquae copia alio modo minuenda, quo vaſa reſorbentia libere agere poſſint; ſiue demum impedimentum quodcum-

d) V. Joh. Henr. Riepenhausen *morbi epidemii Goettingae graſſati, deſcripti etc. Hal.* 1766. 8.

cumque e medio tollendum eſt. Huc etiam pertinet pernoceſſaria in Hydrope primarum viarum purgatio. Saepe enim hae ſordibus ac viſcido glutinoſo adeo obrutae ſunt, vt praeſtantiſſima diuretica efficaciam ſuam exſerere nequeant. Quin, calefaciente ſua vi nocebunt vbi impuritatibus corpus ſcatet, quae commotae febrim accendere poſſe, qua aegri res longe deteriores redduntur, nemo ignorat. Imo experientia ſexcenteſies docuit, remedia primas vias euacuantia diureticis viam egregie aperuiſſe. Egregius LEAKE affirmat, ſe ſaepius obſeruaſſe, quod non ſolum vomitoria, ſed etiam purgantia promouerint vrinae ſecretionem, poſtquam diuretica fruſtra adhibita fuiſſent (e).

§. XVI.

Neque diuretica ſemper idonea ſunt, quibus aqua collecta expellatur, licet nihil eorum, quae hactenus expoſuimus, vſum illorum diſſuadeat. Sicut enim in acutis morbis ſedulo attendendum eſt, quamnam viam Natura elegerit ad eliminanda per criſim noxia; ita nec in chronicis temere negligenda ſunt medicatricis Naturae molimina.

Me-

(e) Medical inſtruct. pag. 334.

Medicum enim eius miniſtrum, non dominum eſſe, tritiſſimum erat apud veteres artis antiſtites axioma; licet hodie non deſint, qui venerandos illos Naturae obſervatores alto ſupercilio deſpiciant ac ſalutaria quaeuis illivs molimina vilipendendo, tyrannum potius Naturae, quam eius miniſtrum agant. Verum redeamus in viam.

Sedula morborum contemplatio experientiſſimos medicos docuit, Naturam vel in diuturnis morbis moliri ſanationem et per varias ſaepe excretiones morborum cauſſas exterminare. Sic quoque in Hydrope obſeruata eſt, modo per ſponte obortum vrinae fluxum, modo per diarrhoeam aquoſam, modo per ſudorem, modo per ſaliuam (quod rarius forte accidit), modo per vlcera et excoriationem cutis, modo per alias vias, aquam ſuapte expulſiſſe. Plurimum itaque intererit, attente obſeruare, quo potiſſimum vergant ſalutaria iſta Naturae molimina, et quamnam illa viam medico praemonſtret. Male enim ſudorem exprimere conabitur medicus, ſi renibus aquam expellere Natura ſibi propoſuerit; et verſa vice incaſſum, nec ſine damno, diuretica exhibebit, ſi per cutis ſpiracula humorem diſſipare illa ſtatuerit. Neque vero ſemper difficillimum erit explorare, quo Natura tendat, modo attentiſſimo ſtudio omnia, quae illa moli-

li.

litur, ſpeculeris. Sic cutis praeter conſuetudinem madida, cum aliqua tumoris imminutione, indicio erit, ſudorem quauis arte promouendum et ab alio quouis Hydragogo abſtinendum eſſe, ne temere turbentur Naturae conamina. Purgantia autem remedia prae ceteris indicabuntur, ſi alui; diuretica, ſi vrinae fluxus vel ſponte oriatur, vel lenioribus pharmacis facile moueatur cum euphoria.

§. XVII.

Dum haec ſcribo, contigit mihi videre virum quinquagenario maiorem, duobus iam retro annis, primum anaſarca, deinde et aſcite ſimul laborantem. Nec pectoris cauum aqua vacuum eſſe, ex perdifficili, crebra et cum ſtrepitu peracta reſpiratione, tuſſi, difficili in vtrumque latus decubitu et percuſſi thoracis ſono ſuſpicari fas erat. Is varia diuretica, maxime ſcillitica ſine fructu ſumſerat. Nam tumor indies, quamuis ſenſim, augebatur, nec vnquam inde lotium notabiliori copia aeger reddiderat. Interim aliquam leuaminis ſpeciem ipſi praebuerat radix Bryoniae albae, quam amicorum ſuaſu, ſatis larga doſi, nimirum ad integram drachmam, aliquoties

de-

deglutiuerat. Praeterea tumor minui, pectusque quadamtenus liberari videbatur, quoties carne vitulina ouillaue veſceretur; vtraque enim, pro ſingulari, qua gaudebat, idioſyncraſia, perquam largas, aquoſasque alui deiectiones ipſi cauſſare ſemper conſueuerat.

Immaniter interea tumor cum ventris, tum extremorum creuerat, ſummaque pectoris oppreſſione aeger excruciabatur; donec femora erodi, intenſe rubere ac liveſcere, foetidiſſimumque laticem larga copia plorare coepiſſent, non ſine acutiſſimo et vix ſuſtinendo dolore.

Medicus aduocatus peſſima quaeuis timebat a gangrena, quam ineuitabilem et iam imminentem pronunciare prae ceteris inducebatur execrabili emanantis humoris foetore. Emanabat autem tanta copia, vt ſex congia eo impleri quotidie potuiſſent. Perrexit vero effluvium iſtud per nouem dies, donec abdomen aqua penitus depletum, pectusque, ſani inſtar, liberum eſſe videretur. Et iam quidem deorſum quaſi proſerpſit excoriatio illa; ita tamen, vt ſuperiora cito conſolidarentur et, dum genua liuida humorem plorare pergerent, licet minori copia, nec adeo horrendi foetoris; femora ſanis ſimillima, quamuis flaccida et emaciata viderentur. Et ſic

ex-

excotiatio perrexit ad metatarſum vsque, eadem ratione. Aeger autem ex eo optime valet; bene appetit, concoquit, egerit, dormit; liberrime ſpirat, tuſſi exemtus. Interim tamen redire iam coepit ventris tumor, vt itaque radicalis morbi ſanatio haud ſperanda eſſe videatur.

§. XVIII.

Ex hactenus dictis ſatis ſuperque patere arbitror, diuretica non temere ſemper eligenda eſſe ad hydropicorum aquas propellendas, nec eadem ſemper ac vbique praeferenda eſſe reliquis hydragogis, ſed iisdem quandoque poſtponenda, ſi nempe aliam viam Natura praemonſtret. Eadem ergo diureticorum ratio eſt, ac reliquorum omnium, quae hactenus ars nouit, pharmacorum, ſcilicet vt eadem modo optime proſint, modo peſſime noceant. Medici igitur, qui rationem ſequitur, eſt, omnia, quae ad morbum gignendum in ſingulis fecerunt, animo probe perpendere, ac ex omnibus, cum praeſentibus, tum praeteritis, ſerio inter ſe comparatis, optimam, ſingulis aptam; medendi methodum eruere; dum empirici, medicorum nomine parum digni, vno eodemque remedio morbos, quoad cauſſas quamuis diuerſos curant, modo nomine conueniant.

Ali

Pauca adhuc proferre mihi propoſueram de diureticorum delectu. Verum domeſticarum rerum ratio, quae in patriam me reuocat prius quam ſperaueram, invitum cogit, finem labori imponere.